

PREPORUKA KOMITETA MINISTARA BR. R (2005) 6 O USKRAĆIVANJU IZBEGLIČKOG STATUSA NA OSNOVU ČL. 1F KONVENCIJE O STATUSU IZBEGLICA OD 28. JULA 1951. GODINE¹

Komite ministara, na osnovu čl. 15. stav *b* Statuta Saveta Evrope,

Naglašavajući potrebu humanog postupanja prema azilantima u državama članicama Saveta Evrope, u skladu sa relevantnim međunarodnim instrumentima o zaštiti ljudskih prava;

Podsećajući na liberalan i humanitarni stav država članica Saveta Evrope prema azilantima, i imajući u vidu značaj očuvanja integriteta sistema azila ustanovljenog Ženevskom konvencijom od 28. jula 1951. godine i dodatnim Protokolom o statusu izbeglica iz 1967 (u daljem tekstu: Konvencija iz 1951);

Sa željom da izbeglicama obezbede odgovarajuću međunarodnu zaštitu i da takvu zaštitu uskrate licima koja su počinila teška krivična dela usled čega ne zaslužuju zaštitu;

Verujući da dosledna i odgovarajuća primena odredbe o uskraćivanju zaštite, koja se nalazi u čl. 1F Konvencije iz 1951, može obezbediti takav rezultat;

Podsećajući na apsolutni karakter prava predviđenog članom 3. Evropske konvencije o ljudskim pravima;

Imajući u vidu da uskraćivanje izbegličkog statusa nije isto što i proterivanje stranaca, u smislu da uskraćivanje zaštite ne znači automatski proterivanje stranca iz države azila;

Imajući u vidu da čl. 1F Konvencije iz 1951. predviđa:

„Odredbe ove Konvencije neće se primenjivati na lica za koja postoje ozbiljni razlozi da se veruje:

(a) da su počinila zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovečnosti, u smislu međunarodnih instrumenata koji su izrađeni za ova krivična dela;

(b) da su počinila težak zločin prema međunarodnom pravu izvan zemlje koja ih je prihvatila pre nego što su u nju primljeni kao izbeglice;

(c) da su kriva za postupke koji su u suprotnosti sa ciljevima i načelima Ujedinjenih nacija“,

Preporučuje državama članicama da prilikom primene čl. 1F Konvencije iz 1951. godine uzmu u obzir i sledeća načela:

1. U pogledu tumačenja člana 1F:

(a) Odredba o uskraćivanju izbegličkog statusa koja je predviđena čl. 1F tumači se restriktivno, jer predstavlja izuzetak od režima zaštite izbeglica na osnovu Konvencije iz 1951. godine, čija primena može imati ozbiljne posledice po lica koje se plaši progona;

(b) reči „ozbiljni razlozi da se veruje“ koje se navode na početku čl. 1F odnose se na propisani standard dokazivanja. Uskraćivanje zaštite ne znači i dokazivanje krivice u smislu krivičnog prava. Ipak, potrebne su jasne i pouzdane informacije radi ispunjenja standarda „ozbiljni razlozi“;

(c) prilikom tumačenja „zločini protiv mira, ratni zločini i zločini protiv čovečnosti“ iz čl. 1F(a), potrebno je uzeti u obzir razvoj međunarodnog prava od vremena izrade teksta Konvencije iz 1951. godine;

(d) u pogledu čl. 1F(b), krivično delo smatraće se kao „nepolitičko“ ukoliko je počinjeno iz ličnih motiva ili ciljeva više nego iz političkih razloga, ukoliko ne postoji jasna veza između krivičnog dela i željenog političkog cilja, ili ukoliko je delo neproporcionalno željenom političkom cilju. Pojedini slučajevi nasilja, uključujući i akte ubistva i napada koji su izvedeni prema stanovištvu bez bilo kakve razlike, takođe će se smatrati nepolitičkim. Da bi krivično delo bilo političko po svojoj prirodi, politički ciljevi moraju biti u skladu sa načelima zaštite ljudskih prava. Međunarodni instrumenti protiv terorizma koji su usvojeni u okviru Ujedinjenih nacija i Saveta Evrope, i koji posebno definišu pojedina krivična dela kao nepolitička, treba da posluže kao smernice prilikom utvrđivanja političkih elemenata krivičnog dela;

(e) prilikom ispitivanja „ozbiljnosti“ nepolitičkog krivičnog dela u smislu čl. 1F(b), priroda krivičnog dela i naneta šteta predstavljaju relevantne faktore. Drugi relevantni faktori mogu biti: da li države članice Saveta Evrope konkretno delo smatraju ozbiljnim krivičnim delom, zatim vrsta postupka za krivično gonjenje i težina moguće krivične kazne;

(f) Član 1F(c) odnosi se na ciljeve i načela Ujedinjenih nacija kako su ona predviđena čl. 1. i 2. Povelje Ujedinjenih nacija. Ova odredba naročito se odnosi na lica koja su bila na visokim položajima;

(g) uskraćivanje izbegličkog statusa isključivo može biti posledica individualne odgovornosti. Stepem povezanosti drugih lica na osnovu njihovog položaja, činjenja ili nečinjenja, sa određenim stranama i entitetima koji počinju krivična dela ili zagovaraju nasilje, mora biti podvrgnuto pažljivoj analizi. Posebnu pažnju je potrebno posvetiti osnovima za isključenje individualne odgovornosti, kao što su psihološki faktori ili okolnosti pod kojima je izvršeno delo;

2. U pogledu procesnih aspekata člana 1F:

(a) tradicionalne procesne garancije, a naročito one koje se odnose na postupak azila, primenjivaće se i prilikom primene odredbi o uskraćivanju izbegličkog statusa;

(b) primena odredbe o uskraćivanju izbegličkog statusa jeste individualna i u okviru redovnog postupka za utvrđivanje izbegličkog statusa;

3. U pogledu posebnih pitanja u vezi sa primenom odredbe o uskraćivanju izbegličkog statusa:

(a) kada je jednom članu porodice uskraćen izbeglički status, o izdržavanim licima i drugim članovima porodice odlučivaće se pojedinačno. Kada je drugom članu porodice garantovan izbeglički status, lice kojem je uskraćena zaštita nema pravo na izbeglički status na osnovu spajanja porodice;

(b) u slučajevima koji uključuju mogućnost uskraćivanja zaštite maloletnim licima, prvenstveno će se voditi računa o najboljim interesima deteta. Zaštita će biti uskraćena samo onim maloletnicima koji su, u vreme činjenja krivičnog dela, dostigli uzrast potreban za krivičnu odgovornost u državi azila i koja su dovoljno psihički zdravi i zreli da bi se mogli proglasiti krivično odgovornim. Sve druge otežavajuće okolnosti moraju se pažljivo razmotriti.